

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ДІТЕЙ 11-13 РОКІВ ТА ЇХ СТАВЛЕННЯ ДО ІНКЛЮЗИВНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У БАСКЕТБОЛІ

Чорногорець О. М.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Україна, м. Київ, chernogorets3105@gmail.com

Анотація: дослідження спрямоване на виявлення дружніх стосунків між дітьми 11-13 років, які займаються у баскетбольній секції

Ключові слова: інклюзивність, баскетбол, анкетування, взаємовідносини.

Вступ Інклюзивність у спортивному світі - це питання, яке стає все більш актуальним у наш час. Це означає створення можливостей для участі у спорті для людей різного віку, статі, національності, релігії та функціональних можливостей. [1] В баскетболі, як і в інших видах спорту, інклюзивність означає створення доступного та прийняттого середовища для всіх гравців, незалежно від їх фізичних можливостей, розміру тіла чи іншої характеристики.

Багато спортсменів, тренерів, фанатів у спортивному світі вважають, що інклюзивність повинна бути в центрі уваги у баскетболі. Наприклад, один зі відомих гравців NBA Кайрі Ірвінг, багато разів говорив про важливість інклюзивності в спорті та активно підтримував багато благодійних організацій, спрямованих на створення можливостей для гравців з інвалідністю.

Мета дослідження: визначити ставлення спортсменів-баскетболістів до баскетбольної секції з інклюзивним направленням та спортсменів з особливими потребами.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналізуючи літературу при написанні магістерської роботи Колупаєвої А.А. та Нижник Л. І., які висвітлюють тему приєднання дітей з особливими потребами до спортивних секцій постає питання яку роль відіграє інклюзивність у тренувальному процесі у баскетболі. Автори Колупаєва А.А. та Нижник Л. І. недосконало висвітлили питання взаємовідносин між дітьми у баскетбольній секції, а саме інклюзивної

направленості. З метою виявлення відношень у колективі між дітьми було проведено експериментальне опитування. В опитувані взяли участь діти віком 11-13 років, які відвідують баскетбольну секцію протягом трьох років. Відповідати на питання також було запропоновано дітям-переселенцям, які нещодавно долучилися до секції. Учням було запропоновано дати відповіді на декілька запитань. Опитування проводилось у формі анкетування. В заповнені анкет взяли участь 50 респондентів, які охоче відповідали на поставлені запитання. Анкетування діти проходили після письмової згоди батьків. В анкеті розглянули 7 питань, які торкаються дружніх відношень у команді та ставленні дітей один до одного. Відповіді на питання були у форматі вибору однієї та декількох відповідей, але усі відповіді можна було доповнити власними думками та враженнями. Для обробки результатів було обрано 2 запитання, які яскраво відображають усю ситуацію у взаємовідносинах між спортсменами.

На перше запитання: «Чи вдалося тобі знайти друзів на баскетбольній секції?» були отримані такі відповіді: 44 респонденти обрали відповідь «Так», 4 указали, що вони новенькі і мало з ким спілкуються у колективі, а 2 зазначили про те, що мало з ким підтримують комунікацію. Це свідчить про високу обізнаність дітей стосовно спілкування та ставлення один до одного. В цілому в колективі переважає дружня атмосфера та підтримка. Таке середовище дуже важливе для досягнення спільних цілей та підвищення морального духу учасників команди. Наявність дружніх відносин між спортсменами може сприяти покращенню комунікації, зменшенню конфліктів та збільшенню взаємоповаги між учасниками. Важливою складовою злагоди в колективі є співпраця, допомога та підтримка один одного в складних ситуаціях, що може допомогти досягнути успіху для команди.

На друге питання: «Чи погоджуєшся ти, що баскетбольна секція повинна бути інклюзивною (рівнозначною та доступною для всіх дітей)?» були отримані наступні результати: «Так» обрали 49 із 50 опитаних, і одна відповідь була відкрита «Хочу, щоб займалися окремо, тому що це нечесно по відношенню до них».

Діти вважають, що всі учасники, незалежно від їхніх здібностей, інтересів, віку, статі та фізичних здібностей, мають право брати участь у секції та отримувати однакову можливість для розвитку своїх навичок у баскетболі.

Спортсмени погоджуються з тим, що секція має бути відкритою для всіх, незалежно від їхніх індивідуальних потреб і вмінь, а також повинна працювати над створенням середовища, яке підтримує різноманітність та інклюзію. Це може включати проведення спеціальних тренувань для людей з обмеженими можливостями, використання ігор та вправ, які враховують індивідуальні потреби, та забезпечення рівної участі у всіх аспектах секції. [2] Такий підхід до спорту допомагає забезпечити інклюзивне середовище, де кожна людина відчуває себе впевнено та сприяє збереженню позитивної атмосфери в команді.

Крім того, інклюзивна баскетбольна секція має бути доступною та прийнятною для всіх. Наприклад, це може включати створення безбар'єрного доступу до спортивного майданчика, забезпечення допоміжних засобів для тих, хто має різні види обмежень, таких як слухові або зорові проблеми.

Інклюзивна баскетбольна секція також сприяє розвитку соціальних навичок, таких як співпраця та толерантність. Вона допомагає зближувати людей з різних соціальних груп та культур, що сприяє формуванню толерантного та дружнього оточення. У загальному, інклюзивна баскетбольна секція означає створення середовища, яке підтримує різноманітність та інклюзію, де кожна людина може відчувати себе впевнено та брати участь у спортивних змаганнях та тренуваннях на рівних умовах з іншими учасниками.

Інклюзивність у баскетболі і в інших видах спорту може мати багато позитивних наслідків, таких як підвищення самооцінки, поліпшення здоров'я та збільшення соціальної інтеграції. Тому, важливо продовжувати популяризувати інклюзивний спорт і враховувати потреби людей з різними характеристиками у розробці спортивних програм та правил.

Однією з важливих складових інклюзивності у баскетболі є адаптація гри до потреб гравців з різними фізичними можливостями. Наприклад, для гравців з

високим зростом можуть знадобитися вищі кошики, а для гравців з інвалідністю можуть знадобитися спеціальні розкладки для крісел.

Висновки: Проведене дослідження показує орієнтацію дітей на дружні взаємовідносини у команді та до дітей з особливими потребами. Це свідчить про обізнаність та поважне ставлення до усіх дітей. Інклюзивність не викликає погані емоції у спортсменів 11-13 років, які займаються у баскетбольній секції. Обізнаність дітей в подальшому буде сприяти збільшенню майбутніх спеціалістів у сфері спорту з інклюзивним направленням. Загальне повідомлення юним спортсменам про інклюзивність у баскетболі та інших видах спорту допоможе зрозуміти, що спорт доступний для всіх, незалежно від фізичних можливостей, розміру тіла та інших характеристик. Важливо продовжувати розвивати інклюзивність у спортивному світі та створювати можливості для всіх людей взяти участь у спортивних змаганнях та відчутти радість та задоволення від гри.

Список джерел інформації

1. Колупаєва А.А. (2009). *Інклюзивна освіта: реалії та перспективи*: Монографія.(с. 272) Київ.: «Самміт-Книга».
2. Нижник Л. І. (2004). *Допомога дітям з особливими потребами* (с. 324) Київ: Главник.